

Minister Edukacji

Barbara Nowacka

DWST-WA.318.3.2024.HR
Warszawa, 31 stycznia 2024 r.

Pan
Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich

Dotyczy: pisma z 27 grudnia 2023 r. o numerze VII.7037.109.2023.AT w sprawie edukacji domowej.

Szanowny Panie Rzeczniku,

Szanowni Państwo,

zasadność finansowania ucznia w edukacji domowej w niższej wysokości niż ucznia korzystającego z nauki w systemie klasowo-lekcyjnym wynika ze znacznie niższego kosztu kształcenia uczniów spełniających obowiązek szkolny poza szkołą. Szkoły ponoszą tylko niewielkie koszty związane z ich klasyfikacją oraz koszty związane z zapewnieniem ewentualnych dodatkowych zajęć. Zasadne zatem jest finansowanie uczniów spełniających obowiązek szkolny poza szkołą w niższej wysokości niż kwota subwencji przeznaczona na uczniów uczęszczających na zajęcia w szkołach. Nie można w tym przypadku mówić o naruszeniu zasady równości, ponieważ uczniowie spełniający obowiązek szkolny lub obowiązek nauki poza szkołą oraz ich rodzice znajdują się w innej sytuacji prawnej niż uczniowie uczęszczający do szkoły w formie stacjonarnej.

Podział środków z subwencji oświatowej jest w znacznej mierze dokonywany w powiązaniu z kosztami realizacji zadań oświatowych. Dlatego też środki w subwencji oświatowej, naliczane na uczniów w edukacji domowej, mają służyć pokryciu kosztów kształcenia tych uczniów ponoszonych przez szkoły. Koszt nauczania uczniów w edukacji domowej w przypadku szkół z dużą liczbą uczniów w edukacji domowej i niewielkim udziałem uczniów uczących się w formie stacjonarnej jest znacząco niższy niż w przypadku szkół, w których znaczna część uczniów uczy się w formie stacjonarnej.

Nie należy traktować obniżenia kwoty subwencji oświatowej na dzieci w edukacji domowej jako próby dyskredytacji tej formy kształcenia. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania koordynuje i realizuje politykę oświatową państwa, w szczególności poprzez tworzenie odpowiednich regulacji prawnych określających zasady spełniania obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, uwzględniając różne możliwości spełniania tych obowiązków, a także podmioty odpowiedzialne za zapewnienie wszystkim dzieciom warunków realizacji obowiązku szkolnego i obowiązku nauki. Aktualnie obowiązujące przepisy zapewniają rodzicom pełne prawo decydowania o formie edukacji ich dzieci, w szczególności o formie spełniania obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki.

System finansowania edukacji, w tym tzw. edukacji domowej, został tak skonstruowany aby w dużym stopniu uwzględniać koszty realizacji poszczególnych zadań oświatowych. Głównym źródłem finansowania zadań oświatowych jednostek samorządu

terytorialnego jest część oświatowa subwencji ogólnej. Podział środków subwencji oświatowej odbywa się zgodnie z corocznie ustalonym algorytmem podziału subwencji oświatowej¹. Algorytm powoduje, że środki z subwencji oświatowej naliczane na uczniów są zróżnicowane w zależności od wielu czynników. I tak dla przykładu: inna kwota subwencji jest naliczana na uczniów niepełnosprawnych, na uczniów w oddziałach sportowych, na uczniów w klasach terapeutycznych, na uczniów w dużych miastach, na uczniów na wsi, itp. Koszty realizacji zadań oświatowych są bardzo różne i dlatego nie można naliczać subwencji oświatowej w takiej samej wysokości na wszystkich uczniów. Koszt kształcenia uczniów jest w wielu sytuacjach warunkowany koniecznością spełnienia szczególnych wymogów wynikających z przepisów ustaw lub aktów wykonawczych; np. dla ucznia z autyzmem niezbędne jest zatrudnienie nauczyciela wspomagającego, który pracuje indywidualnie tylko z tym uczniem. Różnicowanie środków z subwencji oświatowej na różne kategorie uczniów odbywa się corocznie w ramach prac nad projektem rozporządzenia w sprawie sposobu podziału subwencji oświatowej na dany rok budżetowy. Takie założenie dostosowania subwencji oświatowej do kosztów realizacji zadań oświatowych (oprócz spełniania cech rozsądnego i sprawiedliwego podziału środków) spełnia też wymóg zasady gospodarności środków publicznych wynikający z ustawy o finansach publicznych.

Ustalenie wysokości subwencji na uczniów korzystających z edukacji domowej odbywa się na takich samych zasadach sprawiedliwego podziału środków z subwencji oświatowej, jak opisano powyżej.

W trakcie prac nad projektem rozporządzenia w sprawie sposobu podziału subwencji oświatowej na 2024 r. do Ministerstwa Edukacji Narodowej wpłynęły sprzeczne opinie w zakresie rozwiązań dotyczących finansowania uczniów w edukacji domowej – ze strony samorządowej Związek Powiatów Polskich zgłosił propozycję znacznego obniżenia finansowania tej formy edukacji, natomiast ze strony środowiska związanego z edukacją domową zgłoszono propozycję podwyższenia finansowania. Wobec tak rozbieżnych stanowisk zainteresowanych podmiotów społecznych postanowiono utrzymać w 2024 r. finansowanie edukacji domowej na takim samym poziomie, jaki obowiązywał w roku poprzednim.

Z wyrazami szacunku

Barbara Nowacka
Minister Edukacji
/ – podpisano cyfrowo/

¹ Algorytm jest corocznie ustalany w załączniku do rozporządzenia w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej